

10. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky J. Žitňanskej (mandát poslankyne zanikol 30. júna 2014) podanú 23. júna 2014 vo veci jednotného postupu pri posudzovaní a rozhodovaní o žiadostiach na kompenzačné pomôcky pre zdravotne postihnutých

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 18-07-2014		
Číslo spisu: PRED-735/2014		
Listy: 1/2	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 14. júla 2014
Číslo: 4301/2014-M_OPVA-27511

Vážená pani poslankyňa,

na Vašu interpeláciu vo veci zabezpečenia jednotného postupu posudkových lekárov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny pri posudzovaní osôb s autizmom alebo s poruchou autistického spektra na účely poskytovania rodičovského príspevku, peňažných príspevkov na kompenzáciu a vyhotovovania preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím si dovoľujem uviesť nasledovné:

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a vyhotovení parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím sú upravené zákonom č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu“). Kvalifikácia posudkových lekárov vyplýva z ustanovenia § 63 ods. 1 citovaného zákona, podľa ktorého lekársku posudkovú činnosť na účely zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu vykonáva posudkový lekár, ktorým je lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo alebo odbornú spôsobilosť na výkon certifikovaných pracovných činností v certifikovanej pracovnej činnosti posudkové lekárstvo. Sú to lekári s dlhoročnou praxou, pozostávajúcou z dvoch a viac atestácií z oblasti medicíny a z atestácie z posudkového lekárstva. Odbor posudkového lekárstva sa nerozdeľuje na odbory neurológia, psychiatria, atď. posudkový lekár je znalec v oblasti posudzovania zdravotného stavu občana vo všetkých diagnózach – nie ako odborný lekár, ale ako posudzovateľ podľa doložených lekárskeho nálezu v súlade s platnou právnou úpravou.

Aby nevznikali rozdiely v posudzovaní medzi jednotlivými regiónmi sú posudkoví lekári prvostupňových správnych orgánov a druhostupňového správneho orgánu metodicky usmerňovaní jednotne Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny podľa zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Usmerňovanie sa realizuje prostredníctvom organizovania celoslovenských pracovných porád, ako aj formou písomných a telefonických metodických usmernení.

V otázke pomeru priznávaných a zamietacích rozhodnutí o žiadostiach osôb o peňažné príspevky na kompenzáciu uvádzam, že štatistické údaje podľa druhu zdravotného postihnutia posudzovaných osôb nie sú na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny a Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny vedené. Približne 80 % prvostupňových lekárskeho posudkov je v rámci odvolacieho konania potvrdených ako správnych, zostávajúca časť je zmenená alebo čiastočne zmenená na základe novodoložených lekárskeho nálezu v rámci odvolacieho konania, ktoré prvostupňový správny orgán nemal pri posudzovaní k dispozícii, a to niekedy aj v neprospech posudzovanej fyzickej osoby. Dôvodom pre nepriznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zo strany

prvostupňových správnych orgánov, nie je šetrenie finančných prostriedkov ale skutočnosť, že účastník konania nespĺňa zákonom ustanovené podmienky pre jeho priznanie.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky neplánuje zmeniť základné princípy posudkovej činnosti na účely zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu. V minulosti vychádzal systém z posudzovania zdravotného postihnutia občana v rovine posudzovania jeho diagnózy resp. diagnóz a poskytovania nástrojov sociálnej starostlivosti, ktoré sa primárne viazali na druh zdravotného postihnutia. Tento prístup však spôsoboval, že niektorým osobám sa poskytovala pomoc nad rámec ich skutočnej potreby, zatiaľ čo u iných sa pokrývali potreby v nedostatočnej miere resp. niektorým osobám nebolo možné poskytnúť pomoc vôbec napriek tomu, že mali výrazné znevýhodnenia. Aktuálne platný model vychádza z predchádzajúcich skúseností a taktiež z návrhov samotných osôb so zdravotným postihnutím a je založený na individuálnom posudzovaní. V snahe znížiť riziko subjektivismu pri vykonávaní posudkovej činnosti Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky už pristúpilo k zavedeniu kritérií do zákona pri vybraných peňažných príspevkoch, takýto krok však nie je možné urobiť pri všetkých peňažných príspevkoch.

Zároveň si Vás dovoľujem ubezpečiť, že zamestnanci úradov a ústredia, teda aj posudkoví lekári postupujú v konaní len v intenciách platných právnych predpisov a zdržujú sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v objektivitu ich konania a rozhodovania. Skutočnosť, že v rámci konania sú účastníci konania, prípadne ich zákonní zástupcovia, vyzvaní na doloženie nových lekárskeho nálezov, prípadne skompletizovanie žiadosti, nie je šikanovaním zo strany úradníkov. Podľa platnej právnej úpravy sú správne orgány povinné zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie.

Vo svojej interpelácii zaoberáte aj poskytovaním rodičovského príspevku v prípade, ak má dieťa autizmus alebo poruchu autistického spektra. V tejto súvislosti uvádzam, že rodičovský príspevok, ktorý je legislatívne upravený zákonom č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa poskytuje rodičovi na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa do jeho troch rokov. Po dosiahnutí troch rokov veku dieťaťa, najdlhšie do šesť rokov jeho veku, sa rodičovský príspevok poskytuje len v prípade, ak má dieťa dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, ktorý vyžaduje osobitnú starostlivosť. O dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa pre účely rodičovského príspevku rozhoduje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Za dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa sa považuje choroba a stav uvedené v prílohe č. 2 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktoré podľa poznatkov lekárskej vedy trvajú alebo je predpoklad, že budú trvať viac ako dvanásť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov a vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa uvedenej prílohy. V rámci kapitoly V. uvedenej prílohy je autizmus explicitne uvedený ako porucha správania, ktorá odôvodňuje posúdiť zdravotný stav dieťaťa s autizmom za dlhodobu nepriaznivý, ktorý vyžaduje osobitnú starostlivosť, čím rodičovi vzniká nárok na rodičovský príspevok aj po dosiahnutí troch rokov veku dieťaťa, najdlhšie do šesť rokov veku dieťaťa. Poznámam, že v prípade, ak by uvedená porucha bola u dieťaťa diagnostikovaná až v období po dosiahnutí jeho troch rokov, rodičovi by opakovane vznikol nárok na rodičovský príspevok.

S pozdravom

Vážená pani
Jana Žitňanská
poslankyňa
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava